

**Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci Niewidomych w Rabce-Zdroju, Filia OSW w
Laskach**

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

„PUNKT, LINIA, PŁASZCZYZNA, BRYŁA”

OPRACOWALI:

Dorota Bucka

Anna Głąb

Beata Ejchorszt

Anna Kusiak

Jacek Radiowski

OPIS ZASAD INNOWACJI

Innowacja adresowana jest do uczniów z niepełnosprawnością złożoną tj; niewidomych i słabo widzących z upośledzeniem umysłowym, niemówiących oraz ze schorzeniami neurologicznymi.

W oparciu o wieloaspektową diagnozę przeprowadzoną przez zespół specjalistów stwierdzamy, że głównym problemem naszych uczniów nie są deficyty w zakresie funkcji wzrokowych, ale ich niepełnosprawność umysłowa, która powoduje olbrzymie trudności z kompensacją, przyswojeniem podstawowych umiejętności związanych z samoobsługą, orientacją i poruszaniem się w otoczeniu, a także opanowaniem wiadomości szkolnych. Zaburzenia w przebiegu procesów poznawczych w zasadniczy sposób utrudniają, a często wręcz uniemożliwiają naszym niewidomym i słabo widzącym upośledzonym umysłowo uczniom, adekwatne poznanie otaczającej ich rzeczywistości i sprawne w niej funkcjonowanie.

Kolejne roczniki uczniów naszej szkoły rekrutują się spośród uczniów obarczonych wieloma dodatkowymi schorzeniami neurologicznymi oraz specyficznymi zaburzeniami w rozwoju czy zachowaniu, co wymusza stosowanie specjalnych metod dydaktycznych oraz specjalistycznej rewalidacji, a przede wszystkim niestereotypowego podejścia do rozwiązywania ich problemów.

Biorąc pod uwagę główne przesłanie innowacji polegającej na wieloaspektowej stymulacji rozwoju dziecka z niepełnosprawnością złożoną uważamy, że wprowadzenie sprawdzonych założeń w procesie kształcenia i wychowania dzieci przedszkolnych w oparciu o metodę M. Montessori dadzą pozytywny efekt w przypadku dzieci z niepełnosprawnością złożoną.

Metoda M. Montessori kładzie duży nacisk na porządek w miejscu pracy oraz na to, by uczyć się określonych umiejętności we właściwej kolejności według ustalonego schematu. Każda pomoc ma swoje miejsce w klasie, na półce, na stoliku, aby rozpocząć pracę trzeba wyjść od jakiegoś, określonego punktu w przestrzeni. Stąd nazwa innowacji „Punkt, linia, płaszczyzna, bryła” rozumianej jako różnego typu metod stymulacji dziecka poprawiające ich percepcję w zakresie przyswajania wiadomości i umiejętności. To uporządkowanie jest niezwykle ważne w pracy

z dziećmi niewidomymi i słabo widzącymi z niepełnosprawnością intelektualną. Bardzo ułatwia pracę dydaktyczną i terapeutyczną, a przy tym nie ogranicza swobody, spontanicznej i twórczej aktywności ucznia, który ma także możliwość decydowania o tym co chciałby w danym momencie robić. Pedagogika Montessori ma celu rozwijanie w dziecku samodzielności i wiary we własne siły, pracę nad osiągnięciem długotrwałej koncentracji nad wykonywanym zadaniem.

Ponieważ ogromnym problemem jest nawiązanie właściwej komunikacji z uczniami niemówiącymi postanowiliśmy wobec nich zastosować alternatywne i wspomagające sposoby komunikowania się. W tym celu wykorzystane będą odpowiednie komunikatory dla dzieci, które mają problemy z rozpoznawaniem obiektów na obrazkach oraz system graficzny PCS dla uczniów rozumiejących treść obrazka.

Nowatorstwo innowacji polega na wprowadzeniu metody M. Montessori, która nie jest typową metodą nauczania dla dzieci ze złożoną niepełnosprawnością oraz wprowadzeniu wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się dla dzieci słabo widzących z niepełnosprawnością intelektualną.

Potrzeba wprowadzenia innowacji jest także związana z realizacją przez naszą szkołę projektu współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt „Otwarta droga w przyszłość- od innowacji do samodzielności” zakłada wprowadzenie innowacji pedagogicznej. W ramach projektu prowadzone są szkolenia dla kadry pedagogicznej dotyczące wspomagających i alternatywnych sposobów porozumiewania się uczniów niemówiących oraz metody M. Montessori. Po przeprowadzonych szkoleniach zostaną zakupione pomoce dydaktyczne.

Innowacja ta jest innowacją metodyczno-organizacyjną i będzie realizowana od 01.09.2010r. do końca roku szkolnego 2012 w klasach I-III na edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej, plastycznej zgodnie z nową podstawą programową – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008r. oraz na zajęciach rewalidacji indywidualnej tj, reedukacji, terapii widzenia i orientacji w przestrzeni.

W związku z nowatorstwem metod stymulacji, również wprowadzone będą

pewne zmiany organizacyjne w ramach obowiązujących planów nauczania oraz prowadzonych zajęć rewalidacyjnych, które służyć będą poprawie jakości kształcenia, wychowania i rewalidacji.

Wdrożenie innowacji nie wiąże się z dodatkowymi nakładami finansowymi ze strony szkoły i nie narusza ramowego planu nauczania.

Wierzymy, że opracowana i wdrożona przez nas innowacja umożliwi wyposażenie naszych uczniów w wiedzę, umiejętność komunikowania się z otoczeniem oraz usprawni ich funkcjonowanie w szkole, rodzinie, społeczeństwie poprzez wzrost samodzielności.

I. CELE INNOWACJI:

- * rozwijanie poczucia ładu i porządku w miejscu pracy ucznia
- * rozwijanie samodzielności i niezależności dziecka

- * rozwijanie koncentracji, koordynacji i równowagi
- * rozwijanie umiejętności rozróżniania za pomocą wzroku i dotyku różnic w wymiarach
- * przygotowanie do nauki matematyki - przygotowanie do systemu dziesiętnego
- * przygotowanie do rozumienia geometrii – rozwój zmysłu stereognostycznego
rozwijanie nawyku kontroli
- * doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania barw podstawowych, pochodnych i chromatycznych
- * kształtowanie i rozwijanie zasobu słownictwa i pojęć, klasyfikowanie pojęć
- * doskonalenie zmysłu dotyku poprzez różnicowanie temperatury
- * doskonalenie zmysłu słuchu poprzez różnicowanie dźwięków
- * doświadczanie kształtu figur
- * rozwijanie świadomości podobieństw i różnic między formami
- * kształtowanie analizy i syntezy słuchowej
- * wielozmysłowe poznanie liter
- * kojarzenie liczby z symbolem graficznym
- * budzenie zainteresowania różnorodnością świata przyrodniczego
- *rozwijanie umiejętności dokonywania właściwego wyboru.

Wyżej wymienione cele, które są zbieżne ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dzięki zastosowaniu opracowanych przez nas w ramach innowacji metod stymulujących rozwój dzieci przyczynią się do lepszego przyswojenia wiadomości i umiejętności oraz lepszego funkcjonowania w środowisku społecznym.

II. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW

Działania podejmowane przez nauczyciela prowadzące do osiągnięcia celów edukacyjnych wymagają przemyślanego zestawu metod i form pracy oraz starannego doboru środków dydaktycznych. Właściwa realizacja celów edukacyjnych czyni ze

szkoły miejsce aktywnego rozwiązywania różnorodnych problemów, czemu towarzyszy radość z sukcesu, poczucie własnej wartości, wiara w siebie, optymizm.

Kompetencje te będą doskonalone, utrwalane i rozbudzane poprzez

- zabawy tematyczne, manipulacyjno-konstrukcyjne, umuzykalniające,
- konkursy śpiewu, recytacji, zawody sportowe, gry rekreacyjne,
- korzystanie z modeli, eksponatów,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- ustalanie regulaminów, zasad, dyżurów,
- naśladownictwo pozytywnych postaw i zachowań,
- wycieczki krajoznawcze, przyrodoznawcze,
- ćwiczenia doskonalące opanowanie technik szkolnych,
- ćwiczenia korygujące wady wymowy, koncentracji uwagi,
- ćwiczenia poprawiające umiejętność korzystania ze wzroku,
- ćwiczenia ułatwiające i umożliwiające komunikację niewerbalną,
- ćwiczenia usprawniające orientację w przestrzeni.

Zadaniem nauczyciela jest obserwowanie i wspomaganie rozwoju każdego z uczniów. Wiąże się z tym różnicowanie nauczania w zależności od indywidualnego rozwoju poznawczego i emocjonalnego oraz tempa nabywania umiejętności praktycznych. Gdy dziecko działa w swoim otoczeniu przemieszczając się, manipulując przedmiotami, badając zmysłami, komunikując się, to należy oczekiwać, że jego udziałem będą osiągnięcia w nabywaniu umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach życia codziennego.

I. TREŚĆ INNOWACJI

Program innowacji zawiera treści objęte programem nauczania dla klas I-III szkoły podstawowej specjalnej dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim i jest zgodny z podstawą programową.

Treści nauczania:

- Poznaję swoją klasę, szkołę, kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły,
- Poznaję siebie,
- Znam moją rodzinę i dom,
- Poznaję najbliższe środowisko,
- Poznaję swoją miejscowość, region i ojczyznę.

Działania edukacyjne:

- Słuchanie,
- Mówienie,
- Pisanie,
- Czytanie,
- Liczenie,
- Obserwacja i doświadczanie,
- Odtwarzanie i tworzenie,
- Troska o bezpieczeństwo,
- Troska o zdrowie i higienę,
- Aktywność ruchowa.

I. PRZEWIDYWANE EFEKTY

W wyniku realizacji innowacji spodziewamy się, że uczeń w lepszym zakresie

oraz krótszym czasie osiągnie poniższe umiejętności:

- orientuje się w najbliższym otoczeniu
- jest samodzielny i niezależny na miarę swoich możliwości
- stosuje i respektuje normy społeczne
- przestrzega ładu i porządku na stanowisku pracy
- dba o własną osobę
- posiada właściwą koncentrację, koordynację i równowagę
- potrafi poprzez dotyk i wzrok różnicować wymiary przedmiotów
- posiada przygotowanie do systemu dziesiętnego i rozumienia geometrii
- rozpoznaje i nazywa barwy podstawowe, pochodne i chromatyczne
- ma świadomość podobieństw i różnic pomiędzy formami
- różnicuje dźwięki ciche i głośne
- ma bogaty zasób słownictwa
- opanowuje umiejętność pisania
- dokonuje analizy i syntezy słuchowej
- kojarzy liczbę z jej symbolem graficznym
- jest zainteresowany różnorodnością świata przyrodniczego
- potrafi dokonać właściwego wyboru np. narzędzia do wykonania przydzielonego zadania
- potrafi we właściwy sposób komunikować się z otoczeniem.

I. METODY ZAJĘĆ:

1. Metoda M. Montessori
2. Metoda ośrodków pracy
3. Alternatywna i wspomagająca komunikacja

I. FORMY PRACY:

1. Praca grupowa
2. Praca indywidualna

I. EWALUACJA INNOWACJI

W trakcie trwania innowacji pedagogicznej dokonywana będzie ewaluacja etapowa i końcowa.

Ewaluacja etapowa będzie polegała na monitorowaniu poszczególnych etapów innowacji i jeżeli będzie taka potrzeba modyfikacji i lepszym dostosowaniu założeń innowacji do indywidualnych możliwości uczniów.

Ewaluacja końcowa będzie polegała na przedstawieniu przebiegu realizacji innowacji pedagogicznej z komentarzem zasadności założonych celów, stopniu ich realizacji.

W celu sprawdzenia czy innowacja przyniosła spodziewane efekty wykorzystane będą:

- obserwacja uczniów podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych i rewalidacyjnych
- zapisy w dzienniku
- wytwory prac dzieci
- arkusze diagnostyczne – dziennik pracy ucznia.